

Sak 6.2 Innkommet sak fra PF Vest – ny budsjettmodell

Saken beskriver utfordringene med dagens ressursallokeringsmodell – RAM, og at modellen ikke tar hensyn til hvilke ressurser distriktene faktisk trenger for å ivareta samfunnsoppdraget. Det beskrives også hvordan modellen utfordrer hovedtariffavtalen, ved at RAM tildeler en lik sum til alle årsverk uavhengig av hva det faktiske lønnsnivået er i hvert enkelt politidistrikt. PF Vest foreslår en ny budsjettmodell som baserer seg på faktiske ressursbehov i politietaten, hvor behovet for RAM vil bortfall.

Ressursallokeringsmodellen – RAM

Saksfremlegget argumenterer mot RAM som baserer seg på forutsetninger og foreslår denne erstattet med en til en ny budsjettmodell som baserer seg på faktiske behov.

Politiets Fellesforbund (PF) har fra første versjon av RAM ikke støttet modellen.

I hørings svar datert 9. april 2021 konkluderte PF med følgende:

«PF stiller seg ikke bak foreslått modell. Det eksisterer for stor grad av usikkerhet knyttet til at modellen ikke forholder seg til faktisk ressursbehov, men baserer seg på forutsetninger og subjektive vurderinger om dette behovet. Som alternativet til RAM foreslås det at det nedsettes et prosjekt med formål å kartlegge det reelle behovet for ressurser i hvert enkelt politidistrikt. Dette vil bidra til å danne et bilde av eventuelt gap mellom nå situasjon og ønsket situasjon for å bemanne i tråd med nærpolitireformens intensjoner og resultatkravene som stilles for at politidistriktene skal være i stand til å ivareta samfunnsoppdraget.»

I siste hørings svar på RAM versjon 2.0 datert 16. april 2023 konkluderte PF med følgende:

«Politiets Fellesforbund (PF) har i tidligere høringer gitt tydelige tilbakemeldinger på at det ikke gis støtte til en modell som ikke fordeler budsjetter basert på en reell ressurskartlegging i hvert enkelt politidistrikt. Det er ikke foretatt prinsipielle endringer i foreslått modell som endrer PF sine tidligere tilbakemeldinger.»

Forslaget fra PF Vest understøtter allerede vedtatt strategi PF har til RAM som fordelingsmodell.

Ny budsjettmodell

Forbundsstyret har gjennom 2022 og 2023 behandlet saker knyttet til vurderinger av ny budsjettmodell i politiet. Som et resultat av dette ble det i forbundsstyremøte 3. mai 2023, behandlet en sak 58/23 «Forslag til strategi – budsjettmodell i politiet».

I denne saken fattet forbundsstyret følgende vedtak:

«Forbundsstyret krever at det iverksettes et arbeide får å kartlegge hva som er det reelle ressursbehovet i politidistrikter, særorgan, felleskostnader (PIT og PFT) og investeringer til å levere de tjenestene samfunnet krever.

Forbundsstyret krever at resultatene av denne kartleggingen legges til grunn for det budsjettet politikerne bevilger og hvilke rammer som tildeles til politidistrikt, særorgan, felleskostnader og investeringer.

Forbundsstyret krever frem til en kartlegging er gjennomført, at budsjettene til felleskostnader i PIT, PFT og utviklingsporteføljen samles inn under kapittel 441 Politidirektoratet.»

Forslaget fra PF Vest understøtter forbundsstyret sitt tidligere vedtak om behovet for en ny budsjettmodell som baserer seg på en kartlegging av hvilke ressurser politiet trenger for å ivareta sitt samfunnsansvar.

Forbundsstyret innstiller til landsmøtet å gjøre følgende vedtak:

1. Landsmøtet støtter PF Vest sitt forslag til vedtak på behovet for en ny budsjettmodell som grunnlag for utarbeidelse av langtidsplan for politiet.

Politiets Fellesforbund Vest

Postadr.: Postboks 459, 5832 Bergen Tlf.: 55 55 68 36 E-post: PF-Vest@politiet.no

Org. nr.: NO 984 330 995

**POLITIETS
FELLESFORBUND**

Til: Forbundskontoret PF
Kopi:
Vår ref:

Dato: 30.08.24
Side: 1 av 2

Landsmøtet 2024, Oslo

Innmelding av sak til landsmøtet

Ny budsjettmodell i politiet

Resursallokeringsmodellen (RAM) har som formål å fordele budsjetttrammen til politidistriktene ut fra objektive kriterier som fanger opp demografi- og kriminalitetsendringer, og skal gi insentiv til effektiv ressursbruk i politidistriktene. RAM-modellen brukes for å fordele midler som ikke er øremerket spesifikke enheter. Et eksempel er at jo flere straffesaker et politidistrikt har, jo større budsjetttildelinger får distriktet. Dersom et politidistrikt prioriterer forebygging, vil det føre til en naturlig nedgang i straffesaker, noe som igjen fører til at distriktet får tildelt lavere økonomiske rammer (Regjeringen, 2024).

I en masteroppgave om politisk styring av norsk politi fra 2023, heter det at "forholdet mellom den politiske ledelsens føring om å styrke bemanningen i politidistriktene og PODs egen resursallokeringsmodell (RAM) for å fordele ressursene mellom politidistriktene synes å komme i et motsetningsforhold". Innlandet politidistrikt blir brukt som eksempel på at RAM fører til redusert budsjett og nedtrekk av politistillinger. Dette fører til store utfordringer for å opprettholde spesialistmiljøer og bemanning ute på tjenestesteder. Dette står i motsetning til den ønskede politiske utviklingen (Presterudstuen og Welhaven, 2023). Det er heller ikke helhetlig styring.

I områdegjennomgangen av økonomistyringen og budsjettsituasjonen i politiet fra mars 2024, ble det slått fast at politiet mangler langsiktig og overordnet styring av og i politiet. Videre ble det pekt på manglende helhetlig beslutningsgrunnlag knyttet til politibudsjettet, og at det må større endringer til for å løse underliggende utfordringer knyttet til politiets krevende budsjettsituasjon. Blant anbefalingene fra arbeidsgruppen heter det at POD i løpet av 2025

[Skriv her]

skal evaluere "budsjettprosessen i POD, herunder ressursallokeringsmodellen" (Regjeringen, 2023).

I juni 2024 vedtok et samlet Storting at det skal utarbeides langtidsplaner for politiet for å sikre en forutsigbar fremtid. En langtidsplan for politiet må etter PFVs syn bygge på en reell behovsanalyse som understøtter det samfunnsansvaret som blant annet et politirolleutvalg må bidra til føringer på. Politiloven definerer politiets kjernevirksomhet. "Politiet skal gjennom forebyggende, håndhevende og hjelpende virksomhet være et ledd i samfunnets samlede innsats for å fremme og befeste borgernes rettsikkerhet, trygghet og allminnelige velferd for øvrig" (Politoloven, 1995 kap. 1 §1.). Politiets hovedoppgaver er "oppretholde alminnelig orden, forebygge og forhindre straffbare handlinger, beskytte borgerne og deres lovlige virksomheter samt å etterforske lovbrudd" (Regjeringen, 2018). Forenklet betyr dette at politiets hovedoppgaver består i vakt og beredskap, forebygging og etterforskning. Det er et paradoks at 4,7% av politiets driftsbudsjett – nærmere en milliard kroner – går til økonomi og virksomhetsstyring av politiet (POD, 2024).

Det er krevende tider i politidistriktene. Den sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa har medført økt fokus på sikring og ivaretagelse av politiets samfunnsoppdrag før, under og etter en eventuell sikkerhetspolitisk krise. Trusselen med hybrid krigføring medfører at politiet som sivilt maktorgan blir satt på prøve. Rammevilkårene for politidistrikt med kritisk infrastruktur, herunder innenfor energisektoren, samt politidistrikt som har militær aktivitet eller er mottaksplass for alliert landgang og utstyr må ivaretas. RAM-modellen tar ikke hensyn til det sikkerhetspolitiske bildet og trusselen fra sammensatt og hybrid krigføring. Statsbudsjettet må reflektere kartlagte behov for at politiet skal kunne utføre samfunnsoppdraget.

RAM-modellen tar heller ikke høyde for behov for overtid eller reservetjeneste på bakgrunn av geografiske utfordringer. RAM-modellens komponenter for beredskap/geografi baseres på ikke målbare verdier i sammenheng med ressursbehov og vil ikke kunne gjenspeile objektive faktorer for reelle ressursbehov hos politidistriktene. Norsk politi har behov for en budsjettmodell som tilrettelegger for en robust kjernevirksomhet som ikke havner i konflikt med politisk forankret langtidsplanlegging. PFV mener at RAM-modellen undergraver synliggjøring av politiets ressursbehov.

[Skriv her]

RAM-modellen utfordrer også prinsippene om medbestemmelse og samarbeid ved å fremme en sentralisert og målstyrt tilnærming som reduserer tillitsvalgtes reelle innflytelse i budsjettdrøftinger. Dette undergraver intensjonen i Hovedavtalens § 18, som legger opp til at drøftinger skal være et verktøy for reell påvirkning i beslutningsprosesser.

Hovedtariffavtalens 2.5.5 og 2.5.3 åpner for drøftinger ved lønnsfastsettelser eller lønnsendringer ved for eksempel ekstraordinær innsats. RAM-modellen utfordrer lokal autonomi i lønnspolitikken, og setter dermed hele hovedtariffavtalen på siden. Politidistrikt med god lokal lønnspolitikk og gode lokale lønnsvilkår kommer dårligere ut i budsjettildelinger enn distrikter med lave lønnsnivå. I så måte er RAM-modellen fagforeningsfiendtlig og står i direkte motsetning til de spillereglene mellom arbeidstaker og arbeidsgiver som kom til gjennom tøffe arbeidskamper og konflikter i mellomkrigstiden.

Forslag til vedtak:

Politiets Fellesforbund skal jobbe for en budsjettmodell som prioriterer en robust kjernevirksomhet i politiet, uten å gå på bekostning av medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår.

Litteraturliste

Justis og beredskapsdepartementet. Finansdepartementet (2024). *Kort og spisset områdegjennomgang av økonomistyringen og budsjettsituasjonen i politiet*. Tilgjengelig fra: [Kort og spisset områdegjennomgang av økonomistyringen og budsjettsituasjonen i politiet \(regjeringen.no\)](https://www.regjeringen.no/kort-og-spisset-omr%C3%A5degjennomgang-av-%C3%B8konomistyringen-og-budsjettsituasjonen-i-politiet)

Justis- og beredskapsdepartementet (2018). *Politiets oppgaver og organisering*. Tilgjengelig fra: [Politiets oppgaver og organisering - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/politiets-oppgaver-og-organisering)

Politidirektoratet (2024), *Ressursanalyse for 2023. Kostnader og bemanning i politiet*.

Tilgjengelig fra: [PDF-dokument · 2,1 MB](#)

Presterudstuen, Jørn og Welhaven, Johan Martin (2023). Den politiske styringen av norsk politi. Konsekvenser og inkonsekvenser? Hamar: Høgskolen i Innlandet. Tilgjengelig fra: [no.ntnu:inspera:55712439:35477955.pdf](https://www.inspera.no/ntnu:inspera:55712439:35477955.pdf)